

Standpunt van de EFBH

Red het klimaat en bescherm de werknemers! Een Europese strategie voor de verwijdering van alle asbest

De EFBH verwelkomt de Europese Green Deal en de ambitie om een "[Renovatiegolf voor Europa - groenere gebouwen, meer banen, hogere levenskwaliteit](#)" op gang te brengen. Het stimuleren van de renovatie van gebouwen in Europa kan een besparing van miljoenen tonnen CO₂ opleveren en kan een bijdrage leveren aan het bewoonbaar houden van de planeet voor onze kinderen. Praktisch gezien houdt een renovatiegolf in dat miljoenen oude gebouwen worden opgeknapt - betonnen muren worden gesloopt, vloeren worden vervangen, plafonds worden verwijderd, daken worden vernieuwd, leidingen worden vervangen, isolatie wordt hersteld. Een angstaanjagend feit is wel dat al deze materialen zeer gevaarlijke asbestvezels kunnen bevatten. Het inademen van die vezels veroorzaakt vreselijke ziekten, die leiden tot pijnlijk lijden en de dood.

Veel lidstaten hebben het gebruik van asbest in de jaren 1990 verboden. De EU heeft uiteindelijk in 2005 een verbod op asbest uitgevaardigd. Sindsdien is het in de handel brengen van asbest, het gebruik van asbestvezels en van voorwerpen die deze vezels bevatten [verboden](#) in de hele EU. In de 20ste eeuw werden echter miljoenen tonnen van het dodelijke materiaal gebruikt in duizenden producten, meestal in de bouw. Als gevolg daarvan zijn tienduizenden Europeanen gestorven aan asbestgerelateerde ziekten. En er sterven nog steeds duizenden mensen aan. De incubatietijd voor asbestgerelateerde kanker is vaak 30 jaar en langer. De eerste golf van sterfgevallen doodde asbestmijnwerkers. De tweede golf doodt de mannen en vrouwen die werkten in de asbest verwerkende fabrieken, in de bouw, voor schoonmaakdiensten, in de scheepsbouw of als automonteur. Nu moeten de EU-normen en de nationale maatregelen en handhaving dringend worden herzien en aangescherpt om werknemers, inwoners en burgers te beschermen tegen asbest. Gezien de hoge mate van arbeidsmobiliteit binnen de bouwsector op de interne markt van de EU is er een ondubbelzinnige Europese toegevoegde waarde voor ambitieuzere gemeenschappelijke normen.

De EFBH roept op tot een dringende actualisering van de EU-minimumnormen ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers bij het werken met asbest. Hierbij wordt deze taak gekoppeld aan andere belangrijke initiatieven om een alomvattende aanpak uit te werken. Als de EU en de lidstaten niet in actie komen, riskeren we een nieuwe golf van asbestslachtoffers.

EFBH-oproep voor een Europese strategie voor de verwijdering van alle asbest (ESRAA)

Tegen deze achtergrond roept de EFBH op tot een alomvattende Europese strategie voor de verwijdering van alle asbest (ESRAA). Het verwijderen van asbest uit de gebouwde omgeving vraagt om een globale aanpak. De EFBH herinnert eraan dat er een rechtstreeks verband bestaat tussen verschillende belangrijke lopende EU-beleidsinitiatieven en een ESRAA: de Green Deal met de [Golf voor de renovatie van gebouwen](#), de implementering van de [Europese pijler van sociale rechten \(EPSR\)](#), het [Europees kankerbestrijdingsplan](#), het [Meerjarig financieel kader \(MFK\) en de herstelstrategie](#) van de EU, het [Nieuwe strategisch EU-kader voor gezondheid en veiligheid op het werk](#) en het [Actieplan Circulaire Economie](#) daar waar het betrekking heeft op de bouwnijverheid en gebouwen. De EFBH roept de Commissie, de Raad en het Europees Parlement op om de impuls van de Green Deal te gebruiken voor een ambitieuze ESRAA om voor eens en altijd van de gevaarlijke asbestresten af te komen. Anders geven we de dodelijke dreiging door aan een generatie werknemers die nu nog kinderen zijn.

Laten we aan de slag gaan! Wat de EU nu moet doen

De veilige verwijdering van asbest kent vele dimensies en omvat een gebied van gedeelde bevoegdheden tussen de EU en haar lidstaten. Ze vereist doortastende maatregelen op beide niveaus, met een alomvattend EU-kader en de lidstaten die de maatregelen uitvoeren, handhaven en verder ontwikkelen, in nauwe samenwerking met de sociale partners en andere belanghebbenden zoals organisaties van slachtoffers, arbeidsinspecties of preventie-instanties. De EFBH roept de Europese instellingen op om een ESRAA op te bouwen op de volgende pijlers:

- 1) *Nationale plannen voor de verwijdering van asbest - oproep tot een EU-kader*
- 2) *Opsporen en registreren van asbest - oproep tot een EU-kader*
- 3) *Financiële ondersteuning van eigenaars van gebouwen - oproep voor een EU-kader*
- 4) *Bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers - herziening van Richtlijn 2009/148/EG*
- 5) *Handhaving van de regels - stimuleren van arbeidsinspecties*
- 6) *Erkenning en schadeloosstelling van asbestslachtoffers - voor een nieuwe EU-Richtlijn*
- 7) *Asbest uit de circulaire economie - een strategie voor gevaarlijk afval*

1) Nationale plannen voor de verwijdering van asbest - oproep tot een EU-kader

Alle asbest moet voor eens en altijd uit gebouwen en infrastructuur worden verwijderd om de werknemers en burgers nu en onze kinderen in de toekomst te beschermen. De EFBH roept de Commissie op om een wettelijk Europees kader voor de lidstaten vast te stellen om strategieën voor de verwijdering van asbest op te zetten, met een duidelijk tijdschema voor het tijdstip waarop dit moet gebeuren. Sommige lidstaten voeren al programma's voor de verwijdering van asbest uit de gebouwde omgeving uit met duidelijke tijdschema's, waaronder Polen (2032), Nederland (verwijdering van alle asbestdaken tegen 2024) en Vlaanderen/België (verwijdering van naar schatting 2,09 miljoen ton asbesthoudende materialen tegen 2040). De EFBH stelt als eerste stap voor om de verwijderingsstrategieën te richten op gevoelige openbare gebouwen en infrastructuur zoals scholen,

ziekenhuizen of sportzalen. De verwijderingsplannen moeten alle elementen bevatten die nodig zijn (zie hieronder) voor een veilige verwijdering, inclusief opsporing en registratie, financiering en ondersteuning, gezondheid en veiligheid, handhaving en afvalverwijdering.

2) Opsporen en registreren van asbest - oproep tot een EU-kader

De nationale verwijderingsstrategieën moeten gebaseerd zijn op uitgebreide digitale asbestregisters die alle bestaande asbest in een land of regio in kaart brengen. De asbestregisters moeten toegankelijk zijn voor werknemers, bedrijven en betrokken inwoners en burgers en regelmatig worden bijgewerkt. Wij roepen de Europese Commissie op om EU-minimumnormen voor te stellen voor publiek toegankelijke nationale registers voor asbest en andere gevaarlijke stoffen in gebouwen en infrastructuur, met inbegrip van openbare gebouwen zoals scholen, sportzalen of overheidsinstellingen, en gebouwen in particulier bezit.

Werknemers en bedrijven, maar ook eigenaren, kopers, huurders, bewoners en gebruikers moeten weten waar asbest is verborgen. De EFBH stelt voor om een A-B-C-benadering uit te werken voor verplichte toegangspunten voor de opsporing en verwijdering van asbest:

A - Nationale asbestregisters;

B – Verplichte screening voorafgaand aan de werkzaamheden voor de (energie)renovatie van gebouwen;

C - Verplichte screening voorafgaand aan de verkoop of verhuur van een gebouw.

A - Nationale asbestregistratie: De EFBH verzoekt de Commissie een Europees wetgevingskader voor de nationale asbestregisters te presenteren. In het kader van een nationale asbestverwijderingsstrategie moeten alle gebouwen en infrastructuur die vóór het nationale asbestverbod zijn gebouwd, worden gescreend en moeten een plan en een ambitieus en realistisch tijdschema voor de asbestverwijdering worden opgesteld. De digitale asbestregisters moeten ten minste de volgende minimumeisen bevatten(*zie p. 113 e.v. van de [EFBH-gids voor het gebruik van asbestregisters](#)*):

- Informatie over het type gebouw of infrastructuur waarin zich asbest bevindt (privé-, openbare of bedrijfspanden);
- De specifieke locatie van schadelijke stoffen en een indicatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd (binnen/buiten) en het deel van het gebouw (vloeren, muren, plafonds, daken) of de infrastructuur;
- Het bouwjaar van het betreffende gebouw of de betreffende infrastructuur (voor of na het nationale asbestverbod);
- Het type materiaal dat gebruikt werd (asbestcement, isolatie, stopverf, enz.) en een indicatie van de hoeveelheden;
- Het soort werkzaamheden dat moet worden uitgevoerd (reparaties, verwijdering, enz.), en een indicatie van de werkmethoden die asbesthoudende materialen kunnen laten vrijkomen (boren, snijden, enz.) en de duur van de geplande werkzaamheden (bijv. meer dan 2 uur);
- Een tijdschema voor de verwijdering en een beheersplan voor de duur tot alle asbest is verwijderd;

- Publieke toegankelijkheid, met name voor bedrijven en werknemers die op de betreffende locatie werken (bijv. in een gecentraliseerde digitale database of een gebouwgebonden 'logboek', zoals een gebouwrenovatiepaspoort).

B - Verplichte screening voorafgaand aan energierenovatie en/of sloop: Bij de laatste herziening van Richtlijn 2010/31/EU betreffende de energieprestatie van gebouwen (EPBD) hebben de wetgevers de lidstaten opgeroepen om de verwijdering van asbest en andere schadelijke stoffen te ondersteunen, de illegale verwijdering van schadelijke stoffen te voorkomen en de naleving van bestaande wetgevingsbesluiten in hun energierenovatieplannen te vergemakkelijken. Helaas is deze oproep alleen weggestopt in een vrijblijvende overweging van het wijzigingsbesluit. Daarom roept de EFBH de Commissie op om in het kader van de "Gebouwenrenovatiegolf" een voorstel te doen voor een gerichte wijziging van artikel 7 van Richtlijn 2010/31/EU, waarbij een verplichting wordt ingevoerd om asbest en andere gevaarlijke stoffen te screenen en vervolgens te verwijderen voordat met de renovatiewerkzaamheden kan worden begonnen.

C - Verplichte screening voorafgaand aan de verkoop of verhuur van een gebouw: De EFBH roept de Commissie op om een wetgevingsvoorstel in te dienen voor de invoering van asbestcertificaten voor gebouwen die vóór 2005 zijn gebouwd en die worden verkocht of verhuurd. Dat voorstel moet ten minste de volgende elementen bevatten:

- Een verplichting voor eigenaars van gebouwen (publiek en particulier) om het gebouw te laten screenen en alle asbesthoudende materialen te lokaliseren en te identificeren voordat het gebouw (of een deel ervan) wordt verkocht of verhuurd.
- De screenings worden uitsluitend uitgevoerd door gekwalificeerde en gecertificeerde firma's, in overeenstemming met Richtlijn 2009/148/EG en de nationale wetgeving en praktijken, en onder toezicht van een bevoegde nationale instantie.
- Het resultaat van de screening moet worden gerapporteerd aan een bevoegde nationale instantie (one-stop-shop), die het certificaat moet uitreiken, een nationaal register van de certificaten moet bijhouden en advies moet geven aan de eigenaars over de toepasselijke wet- en regelgeving, de correcte en veilige verwijdering van het aangetroffen asbest en de beschikbare financiële steun.
- De asbestcertificaten bevatten het resultaat van de screening, met inbegrip van een lijst van de aangetroffen soorten asbesthoudende materialen, de exacte locatie ervan en het concept voor de veilige verwijdering.
- Er worden doeltreffende, evenredige en afschrikkende boetes vastgesteld voor verkopers en verhuurders van gebouwen die geen opdracht geven tot het voorgeschreven onderzoek en dit aan het bevoegde orgaan melden alvorens het onroerend goed te verkopen of te verhuren.
- Verkopers of verhuurders van het onroerend goed zijn aansprakelijk voor een periode van 30 jaar indien zij geen opdracht geven tot het verplichte onderzoek en niet de resultaten daarvan aan de bevoegde nationale instantie rapporteren.

3) Financiële steun voor eigenaars van gebouwen - oproep voor een EU-kader

Huiseigenaren mogen niet opgezadeld worden met de giftige asbestferfenis. Daarom is er voldoende overheidsfinanciering nodig om de veilige verwijdering van asbest op een maatschappelijk verantwoorde manier in de praktijk te brengen, ook om de illegale en onveilige verwijdering te voorkomen. De EFBH roept de Commissie op om een wetgevingsvoorstel in te dienen voor financiële steunprogramma's van de EU aan openbare of particuliere eigenaren van gebouwen voor de veilige en ordelijke verwijdering van asbest en andere gevaarlijke stoffen, alsmede een Europees kader voor nationale fondsen die zijn opgezet om de kosten van het verwijderen en opslaan van asbest op een maatschappelijk verantwoorde manier te dekken, zonder particuliere huiseigenaren of huurders overmatig te belasten. Deze asbestverwijderingsfondsen moeten deel uitmaken van de Europese herstelstrategie en de "Gebouwenrenovatiegolf" als een doorslaggevend element van de Green Deal van de EU.

4) Bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers - herziening van Richtlijn 2009/148/EG

Versterkte gezondheids- en veiligheidsnormen op het niveau van de EU en de lidstaten moeten ervoor zorgen dat werknemers die met asbesthoudende materialen werken of daarmee in contact kunnen komen, in de hele EU volledig worden beschermd. De in Richtlijn 2009/148/EU vastgestelde maatregelen ter bescherming van de gezondheid en de veiligheid moeten worden bijgewerkt om te beantwoorden aan het doel en om de nieuwste beschikbare wetenschappelijke en technische kennis te weerspiegelen. Gezien de grote bedrijfs- en arbeidsmobiliteit op de interne markt voor de bouw in de EU is er duidelijk behoefte aan degelijke EU-minimumnormen om de gezondheid en veiligheid van de werknemers onder alle omstandigheden en op alle werkplekken te beschermen. Vreselijke asbestgerelateerde ziekten maken geen onderscheid naar nationaliteit of arbeidsstatuut. Migrerende en gedetacheerde werknemers zijn bijzonder kwetsbaar en moeten worden beschermd. We hebben daarom behoefte aan een degelijk gelijk speelveld voor hoogstaande gezondheids- en veiligheidsregels. De EFBH roept de Europese Commissie op om een wetgevingsvoorstel in te dienen voor een herziening van Richtlijn 2009/148/EG om de EU-maatregelen voor de bescherming van werknemers tegen het risico van asbest te actualiseren. We moeten een nieuwe golf van asbestslachtoffers voorkomen.

Een herziene Richtlijn moet de volgende wijzigingen bevatten:

Concept van asbest en de kenmerken ervan in het licht van gezondheid en veiligheid: De Richtlijn moet duidelijk verwijzen naar het feit dat alle soorten asbest gevaarlijk zijn en niet alleen bepaalde soorten zoals crocidoliet onder de aandacht brengen, waardoor de indruk wordt gewekt dat werken met bepaalde soorten asbest niet gevaarlijk zou zijn voor de gezondheid van de werknemers.

Bovendien moet de lijst van vezelachtige silicaten worden bijgewerkt met alle bekende vormen van vezels met vergelijkbare schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid als asbest. De EFBH roept de Europese Commissie op om na te gaan of de vezelige fragmenten van actinoliet, anthofylliet, tremoliet, bruine asbest (amosiet of gruneriet) en riebeckiet, alsmede winchiet, richteriet, fluoro-edeniet en erioniet onder het toepassingsgebied van de Richtlijn vallen.

Schrap concepten van sporadische blootstelling en geringe intensiteit: Het concept van sporadische blootstelling met een geringe intensiteit mag niet langer worden gebruikt om het verwijderen van persoonlijke beschermingsmiddelen en andere beschermende maatregelen toe te laten. Volgens de meest recente wetenschappelijke medische onderzoeken en aanbevelingen bestaat er geen drempel waaronder de luchtconcentratie van asbestvezels onschadelijk is. De EFBH dringt aan op een wijziging van het begrip "sporadische blootstelling" in de Richtlijn en op een verwijzing naar de grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling en naar de verplichte meting van de blootstelling tijdens het werkproces. Het verwijderen van asbest zonder corrosie is een gevaarlijk concept en moet uit de Richtlijn worden verwijderd. Bovendien mag er geen vrijstelling van beschermingsmaatregelen worden verleend voor kortdurende werkzaamheden met asbest, vooral niet als de grenswaardige voor beroepsmatige blootstelling zou worden overschreden als de tijd van de werkzaamheden gelijk is aan een referentieperiode van 8 uur. Het concept van broze en niet-broze asbesthoudende materialen mag niet worden gebruikt om het risiconiveau voor de gezondheid van de werknemer die met asbest werkt, te bepalen. In plaats daarvan moet een individuele risicobeoordeling met betrekking tot het geplande werkproces de noodzakelijke en verplichte beschermingsmaatregelen vaststellen.

Verbod op inkapseling en omhulling: Asbesthoudende onderdelen en materialen die al in gebruik zijn, moeten worden verwijderd en veilig worden afgevoerd en mogen niet worden gerepareerd, onderhouden, verzegeld, ingekapseld of omhuld. Deze praktijken leiden tot een verborgen asbestprobleem dat jaren later risico's met zich meebrengt voor bewoners en werknemers, niet wetende dat zij met een zeer gevaarlijk materiaal worden geconfronteerd. Daarom moet het inkapselen en omhullen van asbest worden verboden. In de Richtlijn moet ook duidelijk worden vermeld dat werkzaamheden met bestaande producten onder het verbod op de "verwerking van producten" vallen.

Meldingssysteem: De informatie in de kennisgeving aan de bevoegde autoriteiten moet worden aangevuld met de specifieke zones waarin de werkzaamheden zullen worden uitgevoerd, de kenmerken van de apparatuur die wordt gebruikt voor de bescherming en ontsmetting van de werknemers, de kenmerken van de apparatuur die wordt gebruikt voor de verwijdering van afval, en een voorlopige aerologische balans voor de werkzaamheden die onder opsluiting worden uitgevoerd. Er moet een beschrijving worden gegeven van de procedure voor de ontsmetting van de werknemers en de apparatuur, en er moet informatie worden verstrekt over de duur van de werkprocessen en de geplande werktijden. Bovendien moet de informatie de lijst bevatten van de werknemers die (waarschijnlijk) op de locatie zijn aangesteld, de individuele certificaten die hun bekwaamheid bewijzen en de opleiding die ze genoten hebben, en de data van hun verplichte medische keuringen.

Maatregelen en geavanceerde technologie om stof tot een minimum te beperken: Bij gezondheids- en veiligheidspreventie is het een fundamenteel rechtsbeginsel dat altijd de technische stand van de techniek moet worden toegepast om het hoogst mogelijke beschermingsniveau te bereiken. Daarom moeten in de Richtlijn technische minimumvoorschriften worden vastgesteld om de concentratie van asbestvezels in de lucht te verlagen tot het laagste niveau dat technisch mogelijk is, onder meer door middel van stofonderdrukking en stofafzuiging aan de bron, continue bezinking, ontsmettingsmiddelen en minimumvoorschriften voor het drukverschil tussen de asbestomhullingen en de omgeving, de toevoer van verse lucht en HEPA-filters. Er dient een minimum drukverschil van -10 (min 10) te zijn om voldoende veiligheidsmarge te hebben tegen externe factoren, zoals personenverkeer tussen de omhulling en de omgeving, verstopping van de filters en hoge windsnelheden. Verse lucht moet worden toegevoerd vanaf een punt dat ver genoeg weg is. De prestaties van onderdrukeenheden en draagbare vacuümzuigers van plaatselijke afzuigsystemen moeten na het vervangen van een HEPA-filter en vóór

het begin van de asbestverwijdering of ten minste eenmaal per jaar worden bevestigd door het meten van de verwijderingsrendementen van filters met een direct afleesbare deeltjesteller.

Het (verplichte) gebruik van robots en andere geavanceerde technologieën in dit verband moet verder worden onderzocht, onder meer door een meer systematische uitwisseling van best practices om voortdurend nieuwe normen voor de bescherming van de gezondheid en veiligheid van werknemers te ontwikkelen.

Bemonstering: De EFBH dringt erop aan dat de Richtlijn bepaalt dat de bemonstering representatief moet zijn voor de persoonlijke blootstelling van de werknemer aan stof dat afkomstig is van asbesthoudende materialen. Dit houdt in dat er monsters moeten worden genomen in representatieve en realistische situaties van blootstelling van de werknemers. Indien - om welke reden dan ook - de bemonstering niet kan worden uitgevoerd op een wijze die representatief is voor de persoonlijke blootstelling van de individuele werknemer, moeten alle beschikbare beschermingsmaatregelen worden toegepast.

Vezeltellingsmethode: Optische microscopie is niet de recentste beschikbare technologie om asbestvezels in de ademlucht te tellen. Analytische transmissie-elektronenmicroscopie is gevoeliger en maakt het mogelijk om asbestvezels te onderscheiden en te tellen. Daarom moet de vezeltelling waar mogelijk worden uitgevoerd door middel van analytische transmissie-elektronenmicroscopie.

Blootstellingsgrenswaarde voor beroepsmatige blootstelling (MAC-waarde): De EFBH is verheugd over de opdracht van de Europese Commissie aan het Europees Agentschap voor Chemische Stoffen (ECHA) om een wetenschappelijk advies op te stellen om de MAC-waarde voor asbest te actualiseren. Het is duidelijk dat de huidige EU-minimumnorm voor de MAC-waarde (100.000 vezels per m³ (0,1 vezels/cm³) absoluut verouderd is. Uit de praktijk in sommige lidstaten blijkt dat veel lagere blootstellingsgrenswaarden kunnen en moeten worden toegepast om de gezondheid van werknemers te beschermen, bijvoorbeeld de MAC-waarde van 2.000 vezels/m³ (0,002) in Nederland. De International Commission on Occupational Health (ICOH) en medisch onderzoek komen tot de conclusie dat blootstellingslimieten geen goede bescherming bieden tegen kanker. Maar voor de verwijdering van asbest en equivalente verwijderingswerkzaamheden wordt een arbeidshygiënische blootstellingsgrenswaarde van 1.000 vezels/m³ (0,001 vezels/cm³) voorgesteld. De EFBH eist dan ook dat de MAC-waarde van de EU op dit niveau wordt vastgelegd.

Asbestscreening voorafgaand aan de aanvang van de werkzaamheden: De EFBH benadrukt dat niet alleen werkgevers, maar ook hoofdaannemers, aanbestedende diensten en eigenaars verplicht moeten worden om een asbestdiagnose uit te voeren voordat zij werkzaamheden in gebouwen, schepen, vliegtuigen, aan apparatuur of bij producten in gebruik nemen. Alleen gekwalificeerde en gecertificeerde firma's mogen voorafgaand aan de start begin van de werkzaamheden de opdracht voor het zoeken naar asbest krijgen. Dit proces moet een diagnose omvatten die is aangepast aan de kenmerken van de werkplek. In een rapport moet de afwezigheid of aanwezigheid van asbest worden vermeld. In het laatste geval moeten de aard en de plaats van de verontreiniging worden gespecificeerd en moet de hoeveelheid asbesthoudende materialen worden geschat.

Werkplan: Er dient een werkplan te worden opgesteld voordat de werkzaamheden met betrekking tot asbest beginnen. Dit geldt niet alleen voor sloopwerkzaamheden of werkzaamheden voor het verwijderen van asbest en/of asbesthoudende producten, maar voor alle mogelijke manieren van het werken met asbest.

Opleidingsvereisten voor werknemers: De EFBH wordt erop gewezen dat de opleidingsvereisten en de documentatie van de door de werknemers verstrekte opleiding nog steeds sterk verschillen tussen de lidstaten. Deze situatie vormt een ernstig gevaar voor de gezondheid en veiligheid van de werknemers, gezien de zeer hoge grensoverschrijdende mobiliteit van bouwvakkers. De EFBH dringt daarom aan op een nieuwe bijlage bij de Richtlijn met verplichte minimumeisen voor de opleiding voor werkzaamheden met asbest a) voor werknemers in gespecialiseerde ontsmettingsbedrijven en b) voor elke werknemer in welk beroep dan ook die tijdens het werk in aanraking kan komen met asbesthoudende materialen. Naast de eisen die al in de Richtlijn zijn vastgelegd, dienen ook de volgende elementen in de bijlage te worden opgenomen:

- Eisen aan de kwalificatie van de instructeurs;
- Verplichte opleidingscertificaten ter bevestiging dat de opleiding op bevredigende wijze is afgerond;
- Een minimale opleidingsduur van 3 werkdagen;
- Regelmatige intervallen van maximaal 4 jaar waarin een individuele werknemer een opleiding moet volgen.

Werknemers die zich bezighouden met sloop- of asbestverwijderingswerkzaamheden krijgen een aanvullende opleiding over het gebruik van technologische apparatuur en machines om het vrijkomen en verspreiden van asbestvezels tijdens de werkprocessen tegen te gaan (overeenkomstig Richtlijn 2009/104/EG) en over de nieuwste beschikbare technologieën en machines voor emissievrije of - wanneer dit technisch nog niet mogelijk is - emissiearme werkprocedures, om het vrijkomen en verspreiden van asbestvezels tegen te gaan.

Bewijs van bekwaamheid voor asbestverwijderingsbedrijven: De EFBH wordt erop gewezen dat asbestverwijderingswerkzaamheden vaak worden uitgevoerd zonder dat de nodige veiligheidsmaatregelen zijn getroffen en zonder dat de juiste en actuele technische apparatuur wordt gebruikt. Voor de betrokken werknemers houdt deze situatie een ernstig gezondheidsrisico in. De EFBH roept op tot het instellen van een hernieuwbare vergunning die wordt verkregen van de bevoegde nationale autoriteit voor firma's die voornemens zijn sloop- of asbestverwijderingswerkzaamheden uit te voeren. Deze vergunning wordt alleen verleend indien de aanvrager het bewijs levert dat de technische uitrusting en de opleidingscertificaten voor zijn individuele werknemers voldoen aan de laatste stand van de techniek. Een vergunning wordt alleen afgegeven als er geen twijfel bestaat over de betrouwbaarheid van de firma en haar management. De vergunning kan om de 5 jaar worden verlengd. De lidstaten moeten openbare registers aanleggen van de bedrijven die een vergunning hebben gekregen. Deze registers helpen ervoor te zorgen dat alleen bedrijven die over de technische middelen en vaardigheden beschikken, de asbestverwijdering kunnen uitvoeren. Zij zorgen ook voor gelijke concurrentievoorwaarden die niet ten koste gaan van de gezondheid en de veiligheid van de werknemers.

Apparatuur en ontsmettingsprocedures: De EFBH merkt op dat de regels voor het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en voor de decontaminatie in de praktijk vaak niet duidelijk genoeg zijn. In de Richtlijn moet daarom worden bepaald dat individuele beschermingsmiddelen moeten worden onderworpen aan een verplichte controle om na te gaan of ze wel degelijk passen. Dit is essentieel om de ademhalingsbescherming veilig te maken voor de individuele werknemer. Bovendien moet de Richtlijn een decontaminatieprocedure voorschrijven.

Medische opvolging en postprofessionele opvolging: De EFBH dringt erop aan dat werknemers die aan asbest worden blootgesteld, worden onderworpen aan een verbeterde individuele gezondheidscontrole door een gekwalificeerde bedrijfsarts of arbeidsgeneesheer. Regelmatige screenings en medische follow-up moeten actief ter beschikking worden gesteld van de werknemers tijdens hun beroepsloopbaan en moeten zonder beperkingen worden voortgezet nadat de beroepsactiviteiten met betrekking tot de blootstelling aan asbest zijn beëindigd. Asbestgerelateerde ziekten ontwikkelen zich meestal met latentieperiodes van vele jaren of zelfs decennia. Een gekwalificeerd beroepsverleden en een gedetailleerd industrieel hygiënerapport zijn nodig om de oorzakelijke blootstellingen in te schatten. De bedrijfsarts moet een kopie ontvangen van het door de werkgever opgestelde asbestblootstellingsformulier en dat moet worden opgenomen in het individuele medische dossier van de werknemer. De werkgever moet de werknemer ook één keer per jaar een blootstellingscertificaat en een volledig dossier met al zijn specifieke activiteiten met betrekking tot de blootstelling aan asbest overhandigen wanneer hij het bedrijf verlaat.

Asbest gerelateerde ziekten en nieuwe bijlage: De lidstaten zijn al verplicht een register bij te houden van erkende gevallen van asbestose en mesothelioom. De EFBH eist dat in de Richtlijn wordt vastgelegd dat alle gediagnosticeerde gevallen van asbestgerelateerde ziekten moeten worden vermeld en niet beperkt mogen blijven tot gevallen waarin schadevergoeding wordt toegekend. De EFBH dringt aan op een nieuwe bijlage bij de Richtlijn met een bindende, zij het niet-uitputtende lijst van asbestgerelateerde ziekten die in alle lidstaten moet worden erkend. In deze lijst moeten staan:

- Asbestose;
- Mesothelioom na inademing van asbeststof;
- Goedaardige pleurale aandoeningen zoals fibrotische letsels, afgeronde atelectase en goedaardige pleurale effusie veroorzaakt door asbest;
- Longkanker, inclusief bronchiale kanker na inademing van asbeststof;
- Kanker van het strottenhoofd na inademing van asbeststof;
- Eierstokkanker veroorzaakt door asbest;
- Colorectale kanker veroorzaakt door asbest;
- Maagkanker veroorzaakt door asbest.

5) Handhaving van de regels - stimuleren van arbeidsinspecties

In veel gevallen vindt de verwijdering van asbest plaats zonder inachtneming van de geldende gezondheids- en veiligheidsvoorschriften. Door een gebrek aan controles blijven inbreuken op de bestaande regelgeving vaak onopgemerkt en worden ze niet gesanctioneerd. Voor de EFBH is het onaanvaardbaar dat de arbeidsinspecties in heel Europa te kampen hebben met een tekort aan financiële en personele middelen, wat ten koste gaat van de naleving van de EU- en nationale gezondheids- en veiligheidsverplichtingen op de werkplek. De EFBH roept de lidstaten daarom op om de steun en de middelen voor de arbeidsinspecties uit te breiden en zo het aantal, de frequentie en de kwaliteit van de inspecties aanzienlijk te verbeteren. De EU en de lidstaten moeten veel verder gaan dan de minimumdoelstelling van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) van één inspecteur per 10.000 werknemers.

6) Erkenning en schadeloosstelling van asbestslachtoffers - op naar een nieuwe EU-Richtlijn

De EFBH benadrukt dat slachtoffers van asbestgerelateerde beroepsziekten op een gemakkelijke en onbureaucratische manier moeten worden erkend en de beste behandeling en compensatie moeten krijgen om hun lijden te verlichten. In veel gevallen worden asbestslachtoffers aan hun lot overgelaten wanneer zij worden geconfronteerd met bureaucratische systemen die de bewijslast voor de ziekte volledig bij de individuele werknemer leggen. Door de lange latentieperiodes brengt dit de zieke vaak in een hopeloze en onmogelijke situatie. De EFBH roept de Europese Commissie op om een wetgevingsvoorstel in te dienen voor degelijke Europese minimumnormen voor de erkenning en adequate compensatie van slachtoffers van beroepsziekten, met inbegrip van alle bekende asbestgerelateerde ziekten. In principe moet de bewijslast worden herzien. Een one-stop-shop moet alle zaken met betrekking tot beroepsziekten behandelen. Als materiële basis voor de nieuwe Richtlijn dient de Commissie de aanbeveling van 19 september 2003 betreffende de Europese lijst van beroepsziekten bij te werken. Het voorstel voor de nieuwe Richtlijn moet ook de oprichting van nationale ombudsmannen omvatten om slachtoffers van beroepsziekten bij te staan in de erkenningsprocedures.

Als eerste stap in de richting van betere normen voor erkennings- en compensatieprocedures vraagt de EFBH om een nieuwe bijlage ter aanvulling van Richtlijn 2009/148/EG met alle bekende asbestgerelateerde ziekten die door de bevoegde instellingen van de lidstaten moeten worden erkend (zie punt 4).

7) Asbest uit de circulaire economie houden - een asbestafvalstrategie

De EFBH benadrukt dat de gebouwde omgeving alleen duurzaam is met een goed levenscyclusbeheer van bouwmaterialen als onderdeel van de circulaire economie. Asbesthoudende materialen worden ingedeeld in gevaarlijke, bedenkelijke afvalstoffen die op een veilige manier moeten worden verwijderd. Er moet onder alle omstandigheden worden voorkomen dat asbesthoudende materialen opnieuw in de economische kringloop terechtkomen. Volgens de Europese Commissie omvatten de [kernacties](#) van het nieuwe Actieplan voor een Circulaire Economie onder meer een strategie voor een duurzame gebouwde omgeving, methodologieën om de aanwezigheid van bedenkelijke stoffen in gerecycleerde materialen en daarvan vervaardigde artikelen te traceren en te minimaliseren, en een geharmoniseerd informatiesysteem voor de aanwezigheid van zorgwekkende stoffen. Voor asbesthoudend afval moet de registratie van bestaand asbest in bestaande gebouwen en infrastructuur (zie punt 2) een eerste stap zijn om het asbest definitief uit de economische kringloop te halen. De EFBH roept de Commissie op om de verwijdering van asbest te integreren in haar strategie voor een duurzame gebouwde omgeving.

De rol van de EFBH bij de bestrijding van asbest

De EFBH is de belangrijkste sectorale vakbondsfederatie op EU-niveau om de asbestdreiging vanuit Europees oogpunt aan te pakken. Als erkende sociale partner werkt de EFBH intensief aan praktische aspecten en politieke strategieën om werknemers te beschermen tegen asbest. De [EFBH-vakbondsgids voor het gebruik van asbestregisters](#) geeft een overzicht van bestaande registers voor schadelijke stoffen

in heel Europa, verstrekt uitgebreide informatie over alternatieve opsporingsmaatregelen en stelt minimumeisen voor de nationale asbestregisters voor. De EFBH heeft samen met aanbieders van opleidingen en instellingen de [ABClean asbestos awareness e-learning course](#) uitgewerkt om het asbestbewustzijn te ondersteunen in bouwbedrijven die niet gespecialiseerd zijn in asbestverwijdering. Samen met onze sociale partners van FIEC heeft de EFBH een praktische folder voor werknemers en bedrijven ontwikkeld over [Het opsporen van asbest en het nemen van passende maatregelen](#). De sociale partners EFBH en FIEC hebben zich ook gezamenlijk achter de adviezen van het Europees Sociaal en Economisch Comité (EESC) geschaard betreffende [Een asbestvrije Europese Unie](#) en [Werken met asbest bij energierenovatie](#).

TJ 13/11/2020